

بسم الله الرحمن الرحيم

چرا عربستان سعودی تولید نفت‌اش را تا حد زیادی کاهش داده است؟

(ترجمه)

پرسش

چرا عربستان سعودی در حالی که مزدور امریکاست، در چهارچوب سازمان "اوپک پلس" با روسیه همگام شده و سطح تولید نفت‌اش را تا حد زیادی کاهش داده؛ کاهش‌ی که منجر به افزایش قیمت نفت خواهد گردید؛ درست برخلاف چیزی که امریکا می‌خواهد؟ چنانچه امریکا از این اقدام سعودی خشمگین شده و اعلان نمود که روابط‌اش را با سعودی بازنگری خواهد نمود. «بایدن متعهد شد که قرار گرفتن سعودی در کنار روسیه در کاهش سطح تولید برای سعودی "عواقبی" خواهد داشت و این عواقب منجر به بازنگری در خصوص روابط واشنگتن با ریاض خواهد شد.» (منبع: فرانس 24 16 اکتوبر 2022) این اقدام را چگونه تفسیر می‌کنید؛ با توجه به این که سعودی و ابن سلمان حاکم برحال آن مزدور امریکاست؟ و این که چه انتظاری از آن می‌رود؟

پاسخ

در نخست باید تأیید نمود که اقدام سعودی برای کاهش شدید تولید نفت عرضه‌شده به بازارهای جهانی به مقدار دو ملیون بشکه در روز در چهارچوب سازمان "اوپک پلس" و در هماهنگی با روسیه و نیز پیوستن امارات به آن، برای بایدن و اروپا شک‌آور بوده؛ زیرا این دولت‌ها با تمام توان سعی دارند خود را از منابع انرژی روسیه بی‌نیاز کنند و برای این کار شدیداً در جستجوی منابع انرژی بدیل منابع روسیه در بازارهای جهانی می‌باشند تا کمبود این منابع، بالای قیمت‌ها تأثیر نگذارد؛ قیمت‌هایی که همین حالا به اوج خود رسیده، به ویژه در اروپا.

برای این که درک اهداف سعودی از این اقدام آسان‌تر گردد، باید با واقعیت فضای بین‌المللی که این اقدام را احاطه نموده، آشنا شد:

اول) بحران انرژی در اروپا:

1. «اتحادیه اروپا چند ماه قبل ششمین دور تحریم‌هایش را به دلیل جنگ اوکراین بالای روسیه تأیید نمود. این تحریم‌ها شامل ممنوعیت واردات نفت مسکو از شروع ماه دسامبر آینده می‌باشد و عملاً واردات نفت خام اتحادیه اروپا در ماه اگست گذشته از روسیه به 1.7 ملیون بشکه در روز رسید؛ در حالی که در ماه ژانویه روزانه 2.6 ملیون بشکه وارد می‌نمود.» (منبع: اندپندنت عربی 12 سپتمبر 2022م) این تحریم‌ها شامل واردات نفت روسیه از طریق بحر می‌باشد و نه وارداتی که از طریق سایر لوله‌ها صورت می‌گیرد. ایالات متحده امریکا برای اظهار همکاری با اروپا، عملاً اقدام به جبران نیمی از نفتی نمود که این اتحادیه قبلاً (پیش از بسته ششم تحریم‌ها) از روسیه وارد می‌نمود و سپس آن را متوقف کرد.
2. از جانب دیگر، مشخصاً اروپا از بحران شدید انرژی رنج می‌برد و بهای گاز و برق در آن دو برابر شده و دلیل آن، وابستگی شدیدی است که اروپا قبل از جنگ اوکراین به منابع انرژی روسیه داشت. اگرچه بهای گاز طبیعی این روزها میان امریکا و اروپا چهار برابر متفاوت می‌باشد، اما این واقعیت در خصوص نفت صدق نمی‌کند؛ زیرا بهای نفت در تمام جهان تقریباً یکسان است؛ در حالی که بهای گاز به دلیل وجود لوله‌های انتقال یا ایستگاه‌های پالایش گاز مایع متفاوت می‌باشد. این بدان معنی است که بسته ششم تحریم‌های اروپا بالای روسیه منجر به کاهش عرضه نفت در اروپا به میزان 1.4 ملیون بشکه در روز خواهد رسید و انتظار می‌رود این کاهش بزرگ باعث افزایش بیش‌تر بهای نفت گردد که اگر تصمیم اخیر سازمان "اوپک پلس" مبنی بر کاهش تولد جهانی به میزان 2 ملیون بشکه در روز به آن علاوه گردد، در این صورت بهای نفت سر به فلک خواهد زد.

دوم) روسیه و تأثیرگذاری آن بر این روند:

1. در عین حالی که امریکا و دولت‌های اروپایی سعی دارند اقتصاد روسیه را محاصره نموده و آن را از درآمد زیاد محروم نمایند، در عین حال این دولت‌ها علاقمند عرضهٔ بیش‌تر نفت در بازارهای جهانی می‌باشند تا درآمد روسیه از این ناحیه کاهش یابد؛ اما تصمیم اخیر سازمان "اوپک پلس" از عرضهٔ مذکور می‌کاهد که در نهایت منجر به کاهش عرضه و افزایش قیمت و سرانجام بهره‌برداری مالی روسیه خواهد شد؛ چیزی که دولت‌های مذکور نمی‌خواهند. درست است که امریکا برای قطع روابط اروپا با روسیه اهداف درازمدتی دارد، یعنی می‌خواهد رشته‌های واردات انرژی از روسیه به اروپا را قطع نماید؛ اما به مخمسه قرار دادن مسکو از نظر مالی نیز یکی از اهداف بزرگ امریکا به شمار می‌رود. اینجاست که قرار گرفتن عربستان سعودی در برابر این هدف امریکا تعجب‌برانگیز می‌شود.
2. در خصوص اهداف فوق‌الذکر امریکا و اروپا باید گفت که این دولت‌ها با جدیت تمام سعی دارند برای قیمت نفت روسیه سقف مشخصی تعیین و همچنین برای گاز آن اعمال نمایند. به دلیل این‌که دولت‌های مذکور متوجه شده‌اند پس از آن‌که درآمدهای روسیه از منابع انرژی آن در بازارهای اروپا به دلیل تحریم‌ها کاهش یافت، اینک توانسته برای نفت خود بازارهای جدیدی در هند، چین و کشورهای دیگری در آسیا پیدا نماید. هرچند روسیه نفت‌اش را برای کشورهای مذکور با بهای اندک می‌فروشد؛ اما بالا بودن بهای جهانی نفت در پی تحریم‌های اعمال شده بالای روسیه، به این کشور فرصت داده تا این تفاوت در قیمت را جبران نماید؛ به این معنی که درآمد روسیه از درک نفت در مقایسه با دورهٔ پیش از جنگ اوکراین تغییر نکرده و دلیل آن بالا بودن بهای جهانی نفت است. با توجه به این مسئله، مفکورهٔ تعیین سقفی برای بهای نفت روسیه به هدف محاصره نمودن درآمد مسکو از نفت مطرح گردید و در عین حال، عرضهٔ نفت در بازارهای جهانی کافی باشد و به این ترتیب؛ بهای نفت از نظر این دولت‌ها معقول باقی بماند. البته اعمال سقف مشخصی برای بهای نفت روسیه هنوز زیر بررسی است و دولت‌های اروپایی و امریکا جرأت نکرده‌اند؛ با توجه به پیامدهای این اقدام برای بهای جهانی نفت عملاً دست به کار شوند؛ زیرا ممکن است روسیه صدور نفت‌اش را به کشورهایی که قصد تعیین سقفی برای بهای نفت آن دارند، کاملاً قطع نماید.

سوم) انتخابات کانگرس امریکا:

1. انتخابات نیمه دوره‌ای کانگرس امریکا به تاریخ 8 نوامبر 2022م بر گزار می‌شود و حزب جمهوری خواهان، یعنی حزب دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق امریکا امیدوار است در این انتخابات برنده شده و هردو مجلس کانگرس؛ پارلمان و سنا را در دست گیرد. این انتخابات از آن جهت اهمیت دارد که نتایج آن بالای انتخابات ریاست‌جمهوری سال 2024م تأثیرگذار خواهد بود؛ انتخاباتی که حزب جمهوری خواه برای برگشتن به قدرت روی آن حساب باز نموده و برنامه‌ریزی دارد. در شرایط کنونی -که امریکا به شدت از دوپارچه شدن رنج می‌برد- تصمیم سازمان "اوپک پلس" مبنی بر کاهش تولید، ابعاد عمیق داشته و به انتخابات ریاست‌جمهوری امریکا مرتبط می‌باشد؛ یک طرف حزب دموکرات و شرکت‌های تکنالوژی که از آن حمایت می‌کنند و طرف دیگر حزب جمهوری خواه با حمایت شرکت‌های نفت. اینجاست که تصمیم عربستان سعودی مبنی بر همراهی با سازمان اوپک پلس در کاهش تولید نفت، حساسیت برانگیز می‌شود.
2. دلیل اصلی حساسیت مذکور، مرحله بسیار سرنوشت‌سازی است که امریکا در آن قرار دارد، یعنی یک ماه پیش از انتخابات کانگرس: «ائتلاف کشورهای تولیدکنندهٔ نفت "اوپک+" به تاریخ 5 اکتوبر سال جاری اعلان نمودند که تولید نفت‌شان را از ماه نوامبر تا دوماهیون بشکه در روز کاهش خواهند داد. این اعلان منجر به افزایش بهای نفت تا حدود 10% گردید، در حالی که یک هفته قبل از آن تا حدودی کاهش داشت.» (منبع: اناضول 12 اکتوبر 2022م) این نتیجهٔ قطعی تصمیم "اوپک پلس"، یعنی بالا رفتن بهای نفت، دقیقاً همان چیزی است که سعودی در حمایت از تصمیم اوپک پلس دنبال آن می‌باشد. به دلیل این‌که قیمت مواد سوخت در امریکا برای رأی‌دهندهٔ آمریکایی حساس بوده و بالا رفتن آن، دیدگاه رأی‌دهنده را تغییر داده، او را از بایدن و حزب دموکرات‌اش دور کرده و تشویق خواهد نمود که به کاندیدان حزب جمهوری خواه رأی دهد. از جمله نشانه‌های ثبوت این ادعا، اینست که امریکا با سعودی و

دولت‌های خلیج در تماس شده و از آنان خواسته تا تصمیم "اوپک پلس" را یک ماه به تعویق اندازند؛ یعنی تا پس از انتخابات نیمه دوره‌ای پارلمان امریکا، «روزنامه وول استریت ژورنال گفته که عربستان سعودی درخواست‌های مسئولین امریکایی مبنی بر تعویق انداختن تصمیم کاهش تولید نفت در چهارچوب گروه "اوپک پلس" را رد نموده است. روزنامه مذکور به نقل از منابعی که در جریان گفتگوها بوده اند، می‌گوید که مسئولین امریکایی چند روز قبل از نهائی شدن تصمیم مذکور در پنجم اکتوبر با همتایان شان در عربستان سعودی و سایر دولت‌های تولیدکننده نفت خلیج در تماس شده و از آنان خواسته بودند تصمیم شان را یک ماه دیگر به تعویق بیندازند؛ اما آنان این درخواست را رد کردند. برخی افراد -که در جریان این امور قرار دارند- گفته اند که شماری از مسئولین دولت امریکا جهت وادار نمودن سعودی برای به تعویق انداختن تصمیم‌اش یک سلسله اعمال فشارهای سختی را راه‌اندازی نموده اند. به گفته روزنامه مذکور، مسئولین قصر سفید چندین بار با محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی در تماس شدند و جانیت یلین وزیر خزانهداری امریکا با وزیر مالی سعودی تماس گرفته است.» (منبع: الحرة 11 اکتوبر 2022م) به این ترتیب، روشن می‌شود که تصمیم کاهش تولید نفت پیش از انتخابات، برای حزب دموکرات و اداره حکومت بایدن به شدت حساسیت‌برانگیز است و این اداره سعی نمود آن را به تعویق اندازد، اما موفق نشد.

3. با توجه به موارد فوق، روشن می‌شود که هدف سعودی از حمایت قاطع‌اش از تصمیم "اوپک پلس" در کاهش تولید نفت به میزان بسیار زیاد (2 میلیون بشکه در روز)، این نیست که به درآمد روسیه کمک نماید؛ روسیه‌ای که غرب با آن سر دشمنی دارد! و نیز هدف سعودی این نیست که بحران انرژی را در اروپا عمیق‌تر نماید؛ زیرا سعودی ناتوان‌تر از آن است که بتواند در برابر اروپا قرار گیرد؛ مگر این‌که با دارانش در واشنگتن از آن بخواهند. همچنین روشن می‌شود که عربستان سعودی همراه با دارانش در امریکا قصد دارند شانس حزب جمهوری‌خواه؛ حزبی را که ترامپ عضو آن می‌باشد، در انتخابات بالا ببرد. این اوضاع نشان می‌دهد که زندگی سیاسی در امریکا تا چه حد در معرض دو پارچه شدن قرار دارد؛ در حدی که یک حزب برای ضربه زدن به منافع حزب دیگر با طرف‌های خارجی همکاری می‌شود، حتی اگر حزب رقیب حکومت را در دست داشته باشد!

4. اداره حکومت بایدن علیه عربستان سعودی و تصمیم آن سخت ابراز خشم و انزجار نمود. «بایدن در گفتگویی با شبکه "سی ان ان" در شام سه شنبه گفت: کاری را که "سعودی‌ها" در همراهی با روسیه انجام دادند، عواقبی خواهد داشت. بایدن اشاره نمود که: وقت آن رسیده که واشنگتن در خصوص روابط‌اش با عربستان سعودی تجدید نظر نماید.» (منبع: اناضول 12 اکتوبر 2022م) همچنین: «کارین جان بیبر سخنگوی قصر سفید گفت که رئیس‌جمهور بایدن از همان شروع کار اداره‌اش به صراحت می‌گفت که لازم است با سعودی روابط متفاوت داشته باشیم. سخنگوی مذکور افزود که واشنگتن روابط با سعودی را بررسی نموده و تحولات را در جریان هفته‌های آینده با مشوره پارلمان دنبال خواهد نمود. وی همچنین افزود: تصمیم "اوپک پلس" نشان می‌دهد که سعودی در خصوص سیاست‌های مربوط به انرژی با روسیه همپیمان شده است.» (منبع: الجزیره نت 12 اکتوبر 2022م)

چهارم) این‌که پیش‌بینی‌ها در این خصوص چیست؟ باید گفت:

1. شکی نیست که کاهش تولید توسط سازمان "اوپک پلس" به مقدار دو میلیون بشکه در روز، تصمیمی است که به هدف زیر فشار قرار دادن شدید عرضه نفت اتخاذ گردیده. اداره حکومت بایدن حتی پیش از این تصمیم، مصمم بود که برای شش ماه یک میلیون بشکه از ذخیره اضطراری امریکا را پس گیرد تا با افزایش بهای مواد سوخت در ایالات متحده مقابله نماید و به این ترتیب، اداره بایدن در انتخابات پارلمانی متضرر نشود و نیز در برابر روسیه قرار گرفته باشد. «جو بایدن رئیس‌جمهور امریکا از راه‌اندازی فعالیت‌های بی سابقه‌ای در خصوص ذخایر نفت امریکا و روی دست گرفتن اقداماتی برای مجازات شرکت‌های نفت به دلیل عدم افزایش تولید اجاره‌های به کارگرفته نشده در مناطق فدرالی خبر داد. قصر سفید در این خصوص گفته: رئیس‌جمهور پس از مشوره با همپیمانان و شرکاء، بزرگترین روند به کارگیری ذخایر نفت در طول تاریخ را اعلان خواهد نمود؛ طوری که در شش ماه پیش‌رو، روزانه به گونه متوسط یک میلیون بشکه اضافه به بازار عرضه خواهد شد.» (منبع: سی ان ان عربی 31 مارچ 2022م)

2. به این ترتیب واضح می‌شود که رئیس‌جمهور امریکا چگونه سعی دارد پیش از انتخابات پارلمانی بازار مواد سوخت داخلی را آرام نماید؛ در حالی که سعودی درخواست‌های بایدن برای افزایش تولید را نمی‌پذیرد و سرانجام که یک ماه به انتخابات پارلمانی مانده، اقدام به حمایت از تصمیم "اوپک پلس" مبنی بر کاهش شدید تولید نفت می‌نماید؛ بلکه عربستان سعودی حتی از این هم پا فراتر گذاشته و میزان نفت وارداتی‌اش از روسیه را دو برابر نموده است. اظهارات "ریفینیتیف ایکون" نشان می‌دهد که: «عربستان سعودی 647 هزار تن نفت از روسیه وارد نموده که معادل 48 هزار بشکه در هر روز می‌شود. سعودی این نفت را در جریان ماه‌های اپریل تا جون و از طریق بندرهای روسیه و استونیا تسلیم شده است. این مقدار نفت دو برابر مقداری است که سعودی در همین مدت در سال 2021م از روسیه وارد نموده بود.» (منبع: الحره 15 جولای 2022م) این خود دلیلی است بر دسیسه‌ای بزرگی که سعودی در توافق با شرکت‌های نفت امریکا و حزب جمهوری‌خواه امریکا برای مختل نمودن سیاست بایدن بر علیه روسیه و در برابر بهای جهانی نفت راه‌اندازی نموده است.

اگر تماس‌های شماری از ارکان اداره حکومت پیشین ترامپ مانند جارید کوشنر با سعودی را به موارد فوق علاوه نماییم، به خوبی روشن خواهد شد که عربستان سعودی سیاست‌های نفتی خود را با حزب جمهوری‌خواه امریکا، به ویژه تیم ترامپ رئیس‌جمهوری پیشین و شرکت‌های نفتی امریکایی وابسته به حزب جمهوری‌خواه هماهنگ می‌نماید، مخصوصاً با توجه به این که شرکت‌های مذکور دست باز و بلندی در نفت سعودی دارند.

3. شکی نیست که این سیاست‌هایی را که سعودی در قبال امریکا پیش گرفته در روزهای آینده آن را در معرض فشارهایی از جانب اداره ترامپ قرار خواهد داد؛ چنانچه اداره بایدن پیش از این اعلان نموده بود که پس از تصمیم "اوپک پلس" مبنی بر کاهش شدید تولید نفت، در پی تجدید نظر در روابط خود با سعودی می‌باشد. حتی برخی از مسئولین اداره بایدن ادعا می‌کنند که سعودی با روسیه در ارتباط می‌باشد: «بایدن رئیس‌جمهور امریکا تأکید نمود که تصمیم سعودی برای کاهش تولید نفت در چهارچوب اوپک پلس "بی پیامد" نخواهد بود. وی تأکید نمود که زمان "تجدید نظر" در روابط با سعودی فرا رسیده. از جانب دیگر، جون کربی سخنگوی شورای امنیت ملی امریکا نیز تأکید نمود که رئیس‌جمهور دستور "ارزیابی مجدد" روابط میان ایالات متحده و سعودی را داده.» (منبع: الحره 12 اکتوبر 2022) همچنین بوب مینیندیز یکی از سناتورهای متنفذ دموکرات به شدت از رئیس کمیته روابط خارجی سنای سعودی انتقاد نموده و ادعا نمود که «ریاض در جنگ وحشیانه روسیه علیه اوکراین به گونه فعال از روسیه حمایت می‌کند. وی که در تلویزیون CNN صحبت می‌نمود گفت: بگذارید در این خصوص کاملاً روشن و واضح صحبت کنیم. پوتین و حکومت شاهی عربستان سعودی در ایالات متحده قرار دارند. وی تأکید نمود که: سعودی هم‌پیمان قابل اعتمادی نیست.» (منبع: الحره 12 اکتوبر 2022م) شکی نیست که سعودی به خاطر منافع روسیه اقدام به این کارها نمی‌کند؛ چنانچه در سال 2020م و در جریان حکومت ترامپ برای وادار نمودن روسیه به کاهش تولید نفت، منافع روسیه را زیر فشار قرار داد، چنانچه در پاسخ به پرسش مان زیر عنوان "بحران نفت و پیامدهای آن" که به تاریخ 29 اپریل 2020م منتشر نمودیم، به این موضوع پرداختیم. بنابر این نباید حتی تصور نمود که سعودی برای کمک به روسیه علیه امریکا قرار گرفته، بلکه مطمئن باید بود که حکام سعودی مزدوران سروپا قرص امریکا می‌باشند.

پنجم: اینست واقعیت سیاست نفتی سعودی در حال حاضر، سیاستی که به وضوح با تمایلات اداره حکومت بایدن در تناقض قرار دارد؛ اما هم‌خوان و هم‌نوا با تمایلات حزب جمهوری‌خواه امریکا و شرکت‌های نفتی امریکاست که از این حزب حمایت می‌کنند؛ شرکت‌هایی که از یک طرف می‌خواهند با افزایش بهای نفت سود بیش‌تری بدست آورند و از طرف دیگر و مهم‌تر، قصد دارند طرفداران دیموکرات بایدن را در انتخابات نیمه‌دوره‌ای پیش‌روی کانگرس از صحنه دور نمایند، به امید این که حزب جمهوری‌خواه بتواند هردو اتاق کانگرس را در اختیار بگیرند و به این ترتیب، راه‌شان برای برگشتن به پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری سال 2024م هموار گردد.

اگر سعودی و برخی از دولت‌نماهای نفتی خلیج اراده می‌کردند که بازارهای نفت، اعم از بازارپایی و قیمت نفت را به نفع خود و منافع مردم خود جهت دهند، قطعاً توان و امکانات آن را داشتند، اما چنین فکری حتی در تصور این حکام مزدور

نمی‌گذرد؛ زیرا مزدوری و تن دادن برای بیگانه‌گان با خون آنان عجین گشته؛ درست همان‌طور که دشمنی با اسلام و اهل اسلام نیز با خون آنان عجین شده است. پس هرگز نفت مسلمانان به عنوان سلاحی کشنده از اختیار دشمنان اسلام بیرون و در دست خود مسلمانان قرار نخواهد گرفت، مگر توسط دولت خلافتی که به خواست الله متعال به زودی برپا خواهد شد.

﴿وَيَوْمَئِذٍ يُفْرِحُ الْمُؤْمِنُونَ (4) بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ﴾

ترجمه: و در آن روز مؤمنان شادمان می‌شوند؛ به نصرت الله، الهی که هرکی را بخواهد نصرت می‌دهد و او شکست‌ناپذیر و بخشنده است.

21 ربیع الأول 1444 هـ.ق.

17 اکتوبر 2022 م.